

Zamana adekvat təkliflər

Hazırda beynəlxalq səviyyədə güc oyunları, geosiyasi üstünlük uğrunda ciddi mübarizə gedir, qanlı müharibələr aparılır, yeni münaqişə ocaqları alovlandırılır. Bütün bunlar siyasi sərhəçilər, politoloqlar tərəfindən bəşəriyyətin Üçüncü Dünya savaşının astanasında olması ilə bağlı dəhşətli proqnozlarla müşayiət olunur. Dünyanın siyasi böhranla, qarmaqarışıqlıqla çalxalandığı bu mürəkkəb dövrün fonunda isə türk dünyasının birliyinin vacibliyi qabarıq şəkildə ön plana çıxır.

Prezident İlham Əliyev Türk Dövlətləri Təşkilatının Dövlət Başçıları Şurasının Qəbəladə keçirilən XII Zirvə Görüşü zamanı bu məsələnin vacibliyini aşağıdakı fikirləri ilə bir daha gündəmə gətirdi: "Təşkilatımızın təməl sənədi olan Naxçıvan Səzişində sülhün qorunması və təhlükəsizlik əsas məqsəd və vəzifələr sırasında yer alıb. Dünyanın üzleşdiyi hazırkı geosiyasi və təhlükəsizlik çağırışları fonunda ötən il Şuşada qeyri-rəsmi Zirvə görüşü zamanı qəbul edilmiş Qarabağ Bəyannaməsinə və bugünkü Zirvə görüşünün "Regional sülh və təhlükəsizlik" mövzusuna uyğun olaraq, türk dövlətlərinin vahid güc mərkəzi kimi çıxış etməsi olduqca vacibdir".

Geosiyasi mərkəz

Bu mənada Qəbəladə keçirilən və "Regional sülh və təhlükəsizlik" mövzusuna həsr edilən XII Zirvə Görüşü mühüm əhəmiyyəti ilə diqqət çəkdi. Qurumun üzv və müşahi-

dəçi ölkələrinin dövlət və hökumət başçılarını, eləcə də onların nümayəndə heyətlərini bir araya gətirən Qəbələ Zirvəsi bölgədə, eləcə də beynəlxalq miqyasda aktual məsələləri müzakirə etməyə, əməkdaşlığı gücləndirməyə, həmçinin türk dünyasında birliyi, sülhü və rifahı daha da irəli aparmaq məqsədilə mühüm sənədləri təsdiq etməyə geniş imkan yaratdı. Eyni zamanda tarixi toplantıda qəbul olunan sənədlər və XII Zirvə Görüşünün Bəyannaməsi təşkilatın qarşısındakı fəaliyyəti üçün strateji istiqamət oldu.

Türk dünyasının birləşdirici gücü və lokomotivi olan Azərbaycan türkdilli dövlətlər arasındakı əlaqələrin daha da möhkəmlənməsi və dərinləşməsi üçün hər zaman bu istiqamətdəki proseslərə öndərlik edir. Qarabağda qazandığı zəfərlə bölgədə sülhü təşviq edən, yeni gərəkliklər yaradan, Zəngəzur dəhlizinin (TRIPP) reallığa çevrilməsini təmin edən, hərbi-siyasi-diplomatik

qələbəsi ilə türk dünyasının etnosiyasi coğrafiyasını bərpa edən ölkəmiz əsas Naxçıvanda qoyulan TDT-nin dünya nüfuzlu təşkilata çevrilməsi üçün də mühüm addımlar atır. Ölkəmizin təşkilatın işinə dəstək məqsədilə Katibliyin hesabına 2 milyon ABŞ dolları məbləğində ianə köçürməsi də bu qəbildəndir.

"Bu gün Türk Dövlətləri Təşkilatı, sadəcə, əməkdaşlıq platforması deyil, ciddi geosiyasi mərkəzlərdən biri kimi formalaşır. Təşkilatımızın beynəlxalq səviyyədə nüfuzunun artması məmnunluq doğurur. Ortaq tarixi və etnik köklərimiz, müştərək milli-mənəvi dəyərlərimiz bizi bir ailə kimi birləşdirir", - deyə TDT-nin Dövlət Başçıları Şurasının XII Zirvə

Görüşündəki çıxışında Prezident İlham Əliyev söylədi.

Ölkəmizin rəhbəri vurğuladı ki, bunun üçün təşkilat böyük potensiala malikdir.

Daxili siyasi və iqtisadi sabitlik, əhəmiyyətli geostrateji mövqe, müsbət demoqrafiya və gənc əhali, nəqliyyat-logistika sahəsində böyük imkanlar, təbii resurslar, habelə hərbi və hərbi-texniki sahədə artan potensial TDT-ni qlobal arenada vacib aktora çevirir.

Müstəqilliyin və ərazi bütövlüyünün əsas amili

Prezident İlham Əliyevin TDT-nin Dövlət Başçıları Şurasının XII Zirvə

Görüşündə etdiyi çıxışını, verdiyi təklifləri türk birliyinin iqtisadi, siyasi, mədəni, hərbi sahədəki fəaliyyət planı kimi də dəyərləndirmək olar. Azərbaycan Prezidenti irəli sürdüyü və zamanın tələbləri ilə səsleşən mühüm təklifləri ilə bir növ türkdilli dövlətlərin birgə hədəflərinin xəritəsini cızdı.

Türk birliyinin sarsıdıcı gücə sahib olduğunu 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı əyani şəkildə görmüş olduq. Həmin zaman türkdilli ölkələrin siyasi, mənəvi dəstəyini hiss etməsi haqq işi uğrunda mübarizə aparan Azərbaycanı istər döyüş meydanında, istərsə də diplomatik müstəvidə daha güclü və məğlub edilməz etdi. Bununla bir daha əmin olduq ki, baş verən qlobal siyasi böhranlara, milli maraqlarımıza təhdid olan bütün güclərin qarşısına türkün güclü birliyi ilə cavab vermək dövlətlərimizə əlavə qüvvət verir və qalibiyyətə aparır. Həmçinin dövlətlərimiz arasında hərbi əməkdaşlıq xüsusilə dünyanın hazırkı qarışıq mənzərəsində ön vacib məsələ kimi qarşıya çıxır.

Qəbələ Zirvəsində ölkəmizin rəhbəri də bu məqama diqqət çəkdi: "Məlumdur ki, təhlükəsizlik təmin edilmədən inkişaf mümkün deyil. Beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinin kobud şəkildə pozulduğu

dövrə ölkələrimiz arasında hərbi və hərbi-texniki sahədə əməkdaşlıq çox önəmli amillərdən biridir".

Prezident İlham Əliyev ölkələrimiz arasında hərbi, müdafiə və təhlükəsizlik sahələrində geniş əməkdaşlığı nəzərə alaraq, 2026-cı ildə Azərbaycanda Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv ölkələrin birgə hərbi təlimlərinin keçirilməsini təklif etdi: "Bugünkü dünyada hərbi güc hər bir ölkənin müstəqilliyinin və ərazi bütövlüyünün əsas amilidir".

Türk irsinin qorunmasına xidmət edən təşəbbüs

Türk dünyasının birliyinə nail olmaq babalarımızdan bizə ötürülən mənəvi mirasdır desək, yanılmazıq. Ötən əsrin əvvəllərində sözügedən yolda küllüng çalan neçə-neçə fikir adamı, şair və yazıçılarımızın bu uğurda qanlı imperiyanın amansız repressiyalarının qurbanlarına çevrilmələri kimi ağrı-acılı tariximiz var. Ancaq bütün təzyiq, təhdid və təhlükələrə baxmayaraq, bu müqəddəs ideya heç zaman itmədi və günümüzün güclü və qürurlu türk birliyinin timsalında gerçəyə çevrildi. 1926-cı ildə I Türkoloji Qurultayın Bakıda təşkil edilməsi, Türk Dövlətləri Təşkilatının təməlinin 2009-cu ildə Naxçıvanda qoyulma-

sı, 2020-ci il Vətən müharibəsi sayəsində türk dünyasının etnosiyasi coğrafiya cəhətdən də birləşdirilməsi ölkəmiz və xalqımız adına tarixi əhəmiyyət daşıyan hadisələr silsiləsidir.

Qarabağ Zəfərinin 5 illiyi ilə üst-üstə düşən TDT-nin Qəbələ Zirvə görüşündə Prezident İlham Əliyev toplantı iştirakçılarının nəzərinə çatdırdı ki, orta q tarixi və etnik köklərimiz, dillərimiz bizi bir ailə kimi birləşdirir: "Burada 1926-cı ildə Bakıda təşkil edilmiş I Türkoloji Qurultayın tarixi əhəmiyyətini bir daha vurğulamaq istərdim".

Azərbaycan lideri gələn il I Türkoloji Qurultayın keçirilməsinin 100 illik yubileyinin Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində təntənəli şəkildə təşkil olunmasını təklif etdi.

Prezident İlham Əliyevin toplantıdakı çıxışı zamanı səsləndirdiyi vacib əhəmiyyətli təkliflər türk birliyinin əbədi və sarsılmaz olmasına, türk irsinin qorunmasına xidmət edən təşəbbüslərdir. Həmçinin bu təkliflər böyük türk dünyası ailəsinin həmrəyliyinin daha yüksək zirvələrə daşınmasına mühüm töhfələrdir.

***Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"***

Azərbaycan. - 2025.- 11 oktyabr (№ 219).- S.7.